

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. VIII. Vtrum hæc vera, Christus est creatura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

Christum in ratione Christi factum esse, cum non semper fuerit illud compositum ex diuina hypostasi & natura humana.

ARTICVLVS VII.

Virum hæc sit vera, homo factus est Deus?

Triplex
propositio-
nis sensus.

73.

NOTAT hanc propositionem posse habere triplicem sensum. 1. est vt participium factus absolute determinet subiectum vel prædicatum hoc sensu: *homo qui est factus, est Deus*; vel *homo est Deus factus*. in quo sensu dicit vtamque propositionem esse falsam; falsum enim est Deum esse factum. item cum *homo* supponat materialiter pro supposito Verbi, falsum est illud esse factum, & proinde constat vtamque propositionem in prædicto sensu esse falsam.

Secundus sensus esse potest, *factum est vt homo sit Deus*, ita vt participium, *factus*, non afficiat extrema propositionis, sed determinet compositionem; & eo sensu dicit vtamque propositionem esse veram, scilicet, *homo factus est Deus*, & *Deus factus est homo*.

Notat tamen 1. particulam, *homo*, in huiusmodi propositionibus sumi simpliciter seu suppositione immobili, non verò personaliter. ita enim sumitur pro homine in communi vt non liceat descendere ad vllum singulare, v. g. dicendo, *hic homo factus est Deus*, nam *hic homo* designat suppositum, quod non est factum Deus, cum semper fuerit Deus.

74.

Falsa est
propositio
in sensu
proprio:
*homo factus
est Deus*.

Notat 2. cum sensum non esse proprium huiusmodi locutionum.

Tertius sensus est proprius, quem verba ipsa statim præferunt, scilicet aliquem hominem acquisuisse diuinam naturam & diuinum esse per effectiorem. & in hoc sensu S. Tho. asserit propositionem esse falsam. Quæ doctrina est communis Theologorum, & patet ex ipsa terminorum explanatione: falsum enim est aliquem hominem acquisuisse diuinam naturam per effectiorem, cum ille homo sit diuinum suppositum, & per consequens non potest esse factum Deus. Conf. ille homo non præcessit, ita vt præsupponatur actioni, quæ factus sit Deus. quod autem dicitur factum tale ex vi significationis & in proprietate sermonis præsupponitur actioni per quam sit tale.

75.

Scotus &
Gabriel
contra sen-
tiant.

Fauet Aug.
& Damasc.

Defenditur
sententia
D. Tho. &
PP. expli-
cantur.

Contra hanc doctrinam sentit Scotus dist. 7. q. 7. cui consentit Gabriel eadem dist. q. vnica art. 2. post 5. conclusionem; cuius sententia probari potest ex August. lib. 1. de Trinitate cap. 13. *Talis enim erat illa susceptio, quæ Deum hominem faceret, & hominem Deum*. Damasc. lib. 3. de fide cap. 11. post medium. Eodem modo illud quoque dictum est, quod *Deus homo factus sit, & homo Deus*. Consimiles locutiones inueniuntur apud alios Patres.

Nihilominus dico non ideo recedendum esse à communi sententiâ, & Patres concreto vsos pro abstracto, nec aliud voluisse, quam humanitatem à Deo assumptam, eique vnitam: quemadmodum cum dixerunt Deum assumpsisse hominem; & dico eos minùs propriè locutos, nec eà in re fuisse sollicitos de rigore philosophico.

ARTICVLVS VIII.

Virum hæc sit vera, Christus est creatura?

76.

RESPONDET non esse ita loquendum absolute aliqua determinatione; ne detur occasio erroris, scilicet quod Christus etiam secundum personam diuinam sit creatura. vnde admonet quædam esse prædicata, de quibus non ingeneratur suspicio quod conueniant personæ secundum seipsam, & hæc posse simpliciter dici de Christo ratione naturæ humanæ, vt *Christus est mortuus*, &c. alia verò esse de quibus potest dubitari an conueniant toti vel parti, & ea non prædicari de toto simpliciter, sed cum determinatione.

Ex quibus patet doctrinam S. Tho. continere saltem prudens consilium quomodo debeamus loqui vbi esset erroris periculum, & quod daretur intelligi Christum secundum se totum esse creaturam, seu rationem creaturæ conuenire illi etiam secundum suppositum. Nihilominus quæri posset an vbi cessat periculum erroris vel scandali & retinetur sanus sensus, liceat ita loqui & prædicta propositio in rigore sit vera? vnde

DVBIUM.

Virum prædicta propositio in rigore sit vera?

77.

TRES sunt hæc de re sententiæ. 1. absolute negat. S. Thom. 4. contra gentes cap. 48. vbi etiam Ferrarientis, & alibi plerique in 3. distinct. 11. Richardus art. 1. q. 2. Durand. q. 1. & plures alij passim citati, quos sequitur Medina hic.

Secunda distinguit: si enim creatura sumatur prout communiter sumunt Theologi, scilicet vt idem est, quod productum ex nihilo secundum se totum, non potest dici, *Christus est creatura*; cum subiectum propositionis sit compositum ex persona diuina & natura humana. constat autem personam diuinam non posse dici productam ex nihilo, & per consequens propositionem in prædicto sensu non posse esse veram: si tamen creatura idem sit quod factura vel factum, potest propriè dici *Christus est creatura*: cum enim Christus sit compositum ex persona diuina & natura humana, quod mediante vnione factum est, optimè dici potest, *Christus est creatura*. Suarez hic in commentario.

Tertia simpliciter affirmat. Caietan. hic & art. 10. Vasquez disput. 63. cap. 2. qui alios citat. Becanus de Incarnatione cap. 7. q. 2. num. 22. videturque favere S. Thom. hic, vbi admonens non esse vsurpandam prædictam propositionem propter periculum Arianismi, satis indicat secundum se non esse falsam, & in rigore posse habere legitimum sensum. & responsione ad 2. vbi ait *ad evitandum errorem Manichæi non esset simpliciter dicendum Christus est incorporeus, immortalis*; cum tamen satis constet vbi cessat illud periculum id posse simpliciter asseri.

In hac re mihi videtur magna ex parte esse questio de nomine: nam inter Catholicos constat ipsum suppositum Christi non esse productum ex nihilo.

Non ita fa-
cilè loque-
dum est.

Tres sen-
tentia. Prima ne-
gat. D. Thom.
Ferrat.
Richard.
Durand.
Medin.
Secunda
distinguit.
Suarez.

Tertia af-
firmat. Caietan.
Vasq.
Becan.
Fauet hic
S. Tho.

78.

Videntur
questio de
nomine.

nihil. constat etiam humanitatem Christi esse creatam & creaturam.

Iam vero an propter priorem rationem Christus non possit dici creatura, an vero dici possit propter posteriorem, videtur pertinere ad questionem de nomine. Prima sententia vult illud etiam ad simpliciter negandam propositionem, nisi addatur determinatio, quā sufficienter significetur non tribui ratione suppositi. Tertia sententia censet nomen creaturæ attributum Christo non necessarium id significare, sed quemadmodum alia possunt ei simpliciter tribui ratione alicuius naturæ in eo inuentæ, licet videantur repugnare alteri eius naturæ, ita posse tribui prædicatum, *creatura*: si enim alia prædicata naturæ humanæ possint ei simpliciter tribui, cur non & hoc?

Præterea secundum communem sententiam potest dici, *Christus ut homo est creatura*; ergo absolute etiam potest prædicari sine addito: nam illa particula *ut homo* non est particula diminuens, sed solum denotans & determinans secundum quam naturam ei competat esse creaturam: quando autem ita se habet particula, prædicatum absolute tribui potest. Patet in similibus in hac eadem materia: *Christus ut homo est risibilis*, est mortalis, est corporeus; potest etiam dici absolute, *Christus est risibilis*, est mortalis, corporeus.

Dices esse diversam rationem; nam non generatur dubitatio num posteriora prædicata conueniant ratione suppositi & totius, sicut de prædicato creaturæ.

Resp. ubi constat de vero sensu & inter Catholicos, non generari huiusmodi dubitationem, & proinde non minus potest admitti quam alia prædicata, quæ simpliciter tribuuntur Christo, licet ei solum conueniant ratione humanitatis.

In questione, ut dixi, de nomine iudico tertiam sententiam esse probabilem, quæ est conformis locutionibus Patrum. Hieron in magnis commentariis epistolæ ad Eph. in illud cap. 2. *ipsius enim sumus*, iacturæ dicit: nos libere proclamamus non esse peccatum esse creaturam. Cyr. lib. 10. thesauri cap. 4. *nam cum uisum sit in creatis si & omnium Dominus & creator, creatura etiam factus, primus inuenitur creator omnes homines quos assumpsit humanam naturam*. Leo serm. 3. de Pentecoste. Si enim homo ad imaginem & similitudinem Dei factus in sua honore natura manifestet, &c. creator mundi creatura non fieret. Plures videri possunt apud Vasq. cap. 2. citato.

Ex quibus patet fuisse familiare Patribus Christum vocare creaturam, scilicet ratione naturæ humanæ assumptæ, ita ut non tantum dici possit creatura, quia factus est mediante unione Verbi cum natura humana, sed quia natura humana in illo verè & propriè dicta est creatura, ratione cuius potest illam denominationem sortiri: cum denominatio creaturæ possit tribui non solum naturæ in abstracto, sed ratione illius possit etiam tribui supposito eiusdem naturæ.

Si qui Patres videntur repugnare, non agunt de præsentī questione, sed solum volunt contra Arianos Christum secundum naturam diuinam non esse creaturam.

Dices, quando prædicatū est transcendens, quod potest conuenire supposito & parti, si solum conueniat ratione partis, non potest tribui absolute.

Resp. negando, si per partem intelligatur etiam natura: licet enim corporeum possit conuenire tam supposito quam naturæ, nihilominus potest præ-

dicari de Christo sine addito, ratione naturæ humanæ, licet ipsum suppositum sit incorporeum.

Dices si Christus possit dici creatura, etiam dici poterit, *Verbum est creatura*, quod est aperte falsum & hæreticum.

Resp. 1. negando conseq. quia illa propositio, *Verbum est creatura*, statim præ se fert sensum hæreticum; non ita illa: *Christus est creatura*.

Resp. 2. concedendo ita posse dici per communicationem idiomatum, ubi cessat periculum erroris vel scādali, sicut dici potest, Deus est corporeus.

Ex his patet resolutio art. 10. in quo S. Th. docet hanc propositionem, *Christus ut homo est creatura*, esse veram; si enim propositio simpliciter prolata sit vera, multo magis erit vera ea propositio quæ designat rationem sub qua Christo conuenit esse creaturam; de qua tamen variè sentiunt auctores; imò aliqui sentiunt eam esse falsam. Sed contrarium est omnino verius non solum si concedamus posse dici simpliciter *Christus est creatura*, verum etiam si negemus; quia eo non obstante vera erit illa propositio, *Christus in quantum homo est creatura*, quia particula, *in quantum homo* specificat naturam secundum quam possit ei conuenire ratio creaturæ: certum autem est eam rationem posse conuenire secundum naturam humanam, quæ etiam in Christo est creatura.

ARTICVLVS IX.

Virum hæc sit vera, Iste homo, demonstrato Christo, incepit esse?

RESPONDET negatiuè; quod & communius tenent Doctores.

Scotus tamen in 3. dist. 11. q. 3. docet hanc propositionem, *Christus incepit esse*, esse veram: sed ut notauī superiori dubio, hic etiam mihi videtur esse questio de nomine. S. Th. censet esse falsam eo quod nomen, *Christus*, seu *iste homo*, designet suppositum; cum subiecta propositionum, nisi colligatur aliud ex adiunctis, sumantur materialiter & pro supposito; prædicatum etiam inuoluat negationem, quā significetur Christum antè non fuisse. Cum ergo suppositum Christi, seu istius hominis sit æternum, & falsum sit quod non semper fuerit, falsa quoque est propositio quæ dicitur quod incepit esse.

Scotus verò ideo censet esse veram quia *Christus* formaliter sumptus significat compositum ex diuina persona & natura humana, quod compositum non est æternum, sed incepit esse in tempore. id autem solum significatur per illam propositionem *Christus incepit esse*, in qua subiectum accipitur formaliter, similiter terminus, *iste homo*, potest sumi formaliter pro indiuiduo naturæ humanæ, quod indiuiduum naturæ humanæ verè incepit, & proinde dici potest, iste homo incepit esse.

Ut dixi differentia est de modo loquendi, quandoquidem utraque sententia retinet verum sensum & satis proprium: modus tamen loquendi S. Th. videtur ysiator, & cōformior regulis logicæ, secundum quas subiecta propositionum communiter sumi solent materialiter & pro suppositis, nisi aliud ex adiunctis colligatur; quod in simili propositione nō apparet. Adde quod cū aliquid dicitur incipere sine addito, significetur incipere secundum suū esse simpliciter, & in propositione *Christus incepit esse* videtur significari quod suppositum incepit esse secundum

Replica.

Diluitur.

82.

Vbi cessat periculum erroris, dici potest *Verbum est creatura*, per communicationem idiomatum. Ista indubitatus vera est, *Christus ut homo est creatura*.

83.

Negat S. Thom. Affir. Scotus.

Videtur etiam questio de nomine.

84.

Modus loquendi D. Th. preferatur.